

32è.

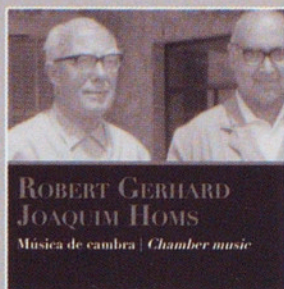
fm
ftm

FESTIVAL
de MÚSIQUES
de Torroella de Montgrí

Del 21 de juliol al 23 d'agost de 2012

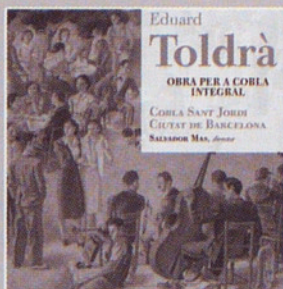
Membre de l'Associació Europea de Festivals
Declarat Festival Estratègic per la Generalitat de Catalunya
www.festivaldetorroella.com

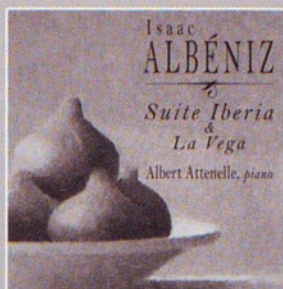
**ROBERT GERHARD
JOAQUIM HOMS**

Música de cambra | Chamber music
D. Ballesteros, violí
C. Barrios, clarinet
G. Díaz-Jerez, piano

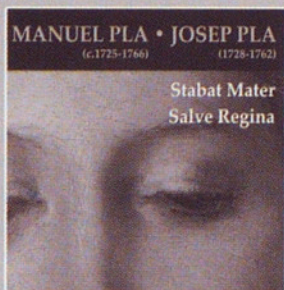
EDUARD TOLDRÀ

Obra per a coblà
Coblà Sant Jordi
S. Mas, direcció

ISAAC ALBÉNIZ

Suite Iberia & La Vega
A. Attenelle, piano

**MANUEL PLA
JOSEP PLA**

R. Andueza, P. Bordas
Orquestra Barroca
Catalana
O. Centurioni, direcció

JULI GARRETA

Impressions simfòniques
& Les illes Medes
OBC. M. Ortega, direcció

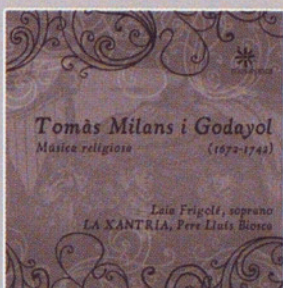
RAMON HUMET

Música del no ésser
JONC, Grupo Enigma
OBC, BCN 216

**MÚSICA D'ORGUE
A CATALUNYA**

Segles XX i XXI
J. de la Rubia, orgue

TOMÀS MILANS

Música vocal religiosa
La Xantria
P. Ll. Biosca, direcció

RAMON HUMET

Niwa Música de cambra
London Sinfonietta
N. Collon, direcció

**Edicions discogràfiques d'especial interès
cultural i/o patrimonial, amb el suport de l'ICEC**

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Empreses Culturals

32è.

fm

Dissabte 4 d'agost / 22 h
Església de Sant Genís

Zemlinsky Quartet

Frantisek Soucek, primer violí

Petr Strizek, segon violí

Petr Colman, viola

Vladimir Fortín, violoncel

Josep Colom, piano

Obres de Beethoven, Toldrà i Schumann.

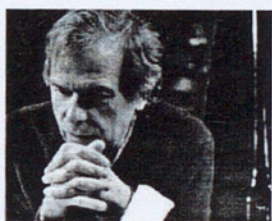
Comentari del programa

Tot i pertànyer a èpoques i estètiques diferents, les tres obres que s'interpreten en aquest concert tenen en comú elements molt significatius. Són tres obres que podríem qualificar d'iniciàtiques, compostes per músics joves però no tan joves (tots tres rondaven la trentena) i per tant sorgides d'una deliciosa barreja de foc juvenil, efervescència i transgressió, i un pòsit de maduresa i reflexió remarcables: sabien perfectament què tenien entre mans. Tres obres que van permetre als seus respectius autors soltar llast i enlairar-se a l'olimp de la creació, afrontar una mutació molt significativa en el seu art, i enfilar un camí nou: en definitiva fer-se grans musicalment. En els vint-i-quatre minuts que dura el quartet de Beethoven hi podem veure, literalment, una autèntica metamorfosi d'estil i llenguatge (el primer i el quart moviments semblen escrits per mans diferents); el talent de Schumann arriba al cim i esclata en aquest *Quintet op. 44*, ple d'homenatges i d'autoafirmació; i amb *Vistes al mar* Toldrà es doctora, i consagra un llenguatge musical nou genuïnament català i alhora universal. Tres obres que ens mostren l'assoliment de la maduresa creativa i l'afermament de la personalitat musical dels seus autors.

És el quartet de corda, més que no pas la simfonia o la sonata per a piano, el gènere que permet a Beethoven l'expressió total del seu geni. Els setze quartets de corda que va compondre al llarg de la seva vida neixen de tres moments vitals crucials, de crisi: quan Beethoven sent la necessitat de recollir-se, de reformular la seva creació i fer un pas endavant, ho fa a través dels quartets. L'opus 18 conté els sis primers quartets que Beethoven va compondre i que el van ocupar de forma gairebé exclusiva entre la tardor de 1798 i l'estiu de 1800: era el projecte més ambiciós que havia afrontat des de la seva arribada a Viena el 1792, i una prova de foc en un gènere major, en una forma de prestigi. Beethoven cometia la gosadia de desafiar Haydn, el gran mestre del gènere, al seu propi terreny i a la seva ciutat. I certament, aquests quartets són un punt d'inflexió en el seu llenguatge per la voluntat

Josep Colom

Nascut a Barcelona, està considerat pel públic i crítics com un dels intèrprets més destacats del panorama espanyol. L'any 1998 va obtenir el Premio Nacional de Música atorgat pel Ministerio de Cultura. Després del seu debut a França al Theatre des Champs Elysées de París, el 1979, el diari Le Monde va escriure: "*un recital que fa oblidar els altres*". Ha estat invitat a participar com a membre del jurat a nombrosos concursos internacionals, entre els quals es troba el Concurs de piano Frederic Chopin de Varsòvia.

Actua regularment amb orquestres nacionals i internacionals i viatja regularment per fer recitals i concerts en festivals com La Roque d'Antheron, Château de Joiville i Bagatelle de París (França) i el Festival Chopin de Duszyni (Polònia), entre altres. Els seus primers enregistraments van començar el 1982, amb la integral de les sonates de Blasco de Nebra (segle XVIII), per a la discogràfica Etnos, per les quals va rebre el Premi del Ministerio de Cultura. L'any 1989 va enregistrar les obres completes per a piano de Manuel de Falla, per a Circe (França), disc molt elogiat per la crítica francesa, qualificat per Fanfarre Magazine de Nova York com la millor versió d'aquestes obres. També ha enregistrar les obres completes per a dos pianos a quatre mans de Brahms, amb la col·laboració de la pianista Carmen Deleito (Chant du Monde) y els i els concerts núm. 1 i núm. 2 per a piano i orquestra de Brahms, amb l'Orquestra Simfònica de la Radio de Praga.

d'obrir un nou camí expressiu que ni els executants ni el públic de l'època van digerir amb facilitat. Els sis quartets de l'opus 18 van ser dedicats al príncep Franz Joseph von Lobkowitz, i van ser publicats entre juny i octubre de 1801. En els quatre primers quartets del recull Beethoven encara homenatja la tradició i els pares del gènere, però els dos darrers presenten aspectes molt novedosos, de gran complexitat pel que fa a textures, densitat sonora i pla formal; i el més audaç i trencador és el que avui tindrem l'ocasió d'escoltar, el n. 6. No us refieu del seu inici: l'*Allegro con brio*, lleuger, desenfadat, haydinià, pot resultar convencional i un pèl monòton; l'*Adagio* proposa un moment de repòs, contemplatiu i comfortable. A mida que l'obra avança, Beethoven ens va conduint a viarany més sorprenents: l'*Scherzo* és impetuós, ple de síncopes i accents dislocats que retraten la personalitat bulliciosa de l'artista; però l'episodi més remarcable i sorprenent d'aquest quartet (i de tot l'op.18) és el *Finale*, un moviment frapant i enigmàtic on un tema *Adagio* ombrívol, angoixant i d'harmonies ambigües, s'alterna bruscament amb un *Allegretto* frívol i enjogassat, a ritme de *ländler*, quasi insolent. Beethoven titula aquest moviment ciclófímic "La Malinconia", i a la partitura hi escriu (en italià): "Aquesta peça s'ha de tractar amb la major delicadesa". És el moviment lent més vertiginós que s'havia escrit fins aleshores en la literatura cambística, i exposa un evident conflicte d'emocions, tot un retrat de l'aspre combat que el mestre de Bonn, conscient ja que aquella incipient sordesa seria implacable, mantenia amb el destí i l'adversitat.

El Quartet *Vistes al mar* és una obra cabdal en la producció d'Eduard Toldrà però també un punt d'inflexió en la música catalana, perquè representa la culminació de l'estètica noucentista en l'art musical i l'expressió sonora d'una catalanitat essencial com mai abans s'havia escoltat. El Noucentisme s'inspirava en el classicisme i en els seus cànons de bellesa, equilibri, ordre i sentit de la proporció en l'obra d'art. Un Noucentisme que pouava en la mediterraneïtat i els seus paisatges en oposició

a les boires harmòniques de tall wagnerià que havien marcat la música del modernisme. Ara, la melodia, plenament diatònica, regnava amb puresa diàfana en un marc tonal senzill i equilibrat. Tots aquests elements defineixen fil per randa el llenguatge musical de Toldrà, i troben la màxima expressió en aquest quartet que, juntament amb les cançons que va compondre entre 1923 i 1929, és l'aportació musical més emblemàtica del Noucentisme. Però també hi és present aquesta catalanitat essencial que Manuel Valls Gorina identificava en alguns compositors de l'època, creadors d'obres "naturals i equilibrades, en les quals és perceptible una nota burgesa i conservadora, i que adopta un perfil mesurat i discret". Segons ell, Toldrà incorporà a la seva música un element equiparable al "seny català", nascut d'atributs com equilibri, ponderació i mesura: una catalanitat essencial i no pas anecdòtica. Música catalana però no pas per l'ús del material sonor (pels elements tangibles a la partitura) sinó pel seu esperit. *Vistes al mar* és l'obra fundacional d'aquest esperit: música que, evitant cites textuais del folklore, flaira catalanitat pels quatre costats, i evoca magníficament llum, olors i fragàncies dels paisatges mediterranis exposats a les poesies que van inspirar-la, escrites l'any 1906 per Joan Maragall (segons Toldrà, "el més gran poeta contemporani. En sóc un devot"). El quartet *Vistes al mar* va ser estrenat pel Quartet Renaixement el 31 de maig de 1921 al Palau de la Música Catalana, i s'endugué el Premi de la Fundació Rabell d'aquell any.

El *Quintet op. 44* de Schumann és la primera gran obra mestra composta per a piano i quartet de corda, i una obra emblemàtica de la música de cambra romàntica. Schumann el va escriure l'any 1842, en un moment dolç, d'eufòria i d'inspiració, que li va permetre acabar tres Quartets de corda en un sol mes i esbossar aquest *Quintet* en només sis dies, del 23 al 28 de setembre. El va enllestir en quinze dies i va sonar per primera vegada el 6 de desembre en una audició privada a la residència dels Voigt, amb Mendelssohn al piano. L'estrena pública va ser un mes després, en un concert matinal a la Gewandhaus de Leipzig on la seva esposa Clara, la musa i dedicatària d'aquesta obra i la

millor pianista de l'època, va tocar la part de piano. Per la seva envergadura i ambició, aquest *Quintet op. 44* té l'aspecte d'un veritable Concert de cambra per a piano, però alhora conserva la puresa i l'esperit íntim i recollit propi de les joies cambrístiques. És una obra vigorosa, plena d'entusiasme i optimisme, i farcida d'homenatges: Bach a l'*Allegro brillante* inicial, Schubert i l'*Heroica* de Beethoven al segon moviment (una de les marxes fúnebres més colpidores del romanticisme i de tota la música de cambra), o una *Romança* de la seva esposa Clara a l'*Scherzo*. El *Finale*, d'inequívoca inspiració bachiana, és un monument de la música de cambra, de sonoritats brillants i gran esplendor melòdic, que es clou amb una excepcional doble fuga, una autèntica apoteosi de contrapunt. El nivell d'excel·lència no decau ni un sol instant al llarg de tot aquest formidable *Quintet op. 44*, que s'ha convertit en una obra canònica, un regal per als que la toquen i per als que l'escolten.

Xavier Chavarría

Zemlinsky Quartet

Fundat el 1991, el Zemlinsky Quartet s'ha convertit en un exemple molt elogiat de la tradició txeca de quartets de corda. Recentment han estat guanyadors del Premi Alexander Zemlinsky Advancement Award i del primer Gran Premi al Concurs Internacional de Quartets de Corda de Bordeus, el 2010. Altres premis notables inclouen el Concurs Internacional Beethoven (1999), el de Nous Talents Bratislava (2003), el de la Fundació Martinu (2004) i el Premi de Música de Cambra de la Societat Txeca (2005). Les últimes aparicions més importants del Zemlinsky Quartet inclouen

el Spring Festival (Praga), Place des Arts (Montreal), Library of Congress (Washington), Cité de la Musique (París), Seoul Arts Center (Corea del Sud) i el seu debut llargament esperat a Nova York, al Schneider New School Concerts el 2009. El repertori del conjunt compta amb més de 180 obres d'importants compositors, incloent-hi música contemporània. Els membres de l'agrupació també actuen com a artistes solistes i han rebut premis a títol individual en diversos certàmens. Des de principis del 2007 el quartet ha enregistrat exclusivament amb el segell Praga Digital. El seu primer enregistrament de quatre discs amb obres de música antiga per a quartet de corda de Dvorák va rebre un Diapason d'Or el març del 2007. Darrerament, en cooperació amb Kocian Quartet, el grup ha enregistrat l'obra completa del compositor Viktor Kalabis (1923 – 2006, sens dubte el compositor txec més influent del segle XX). Altres enregistraments inclouen quartets d'Alexander Zemlinsky (2006), un conjunt de quatre discs de Schubert (2008) i un de quartets de Mendelssohn (2010). El seu segon disc amb obres de Josef Suk (2004) va originar el gran èxit del seu recital al Spring Festival de Praga del 2005. L'últim tutor del quartet ha estat Josef Kluson, el violinista del Prazák Quartet i actualment el Zemlinsky Quartet treballa al Musikakademie de Basilea en qualitat de resident. El grup duu el nom del compositor, director i professor austríac Alexander Zemlinsky (1871 – 1942), de qui la contribució a la cultura txeca, alemanya i jueva durant els setze anys de la seva estada a Praga va ser subestimada durant dècades. Els seus quatre quartets de corda (el segon dedicat al seu cunyat i alumne Arnold Schönberg) pertanyen al repertori bàsic del Zemlinsky Quartet.

Programa

1a part

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)

Quartet de corda op. 18, núm. 6 en si bemoll major

- Allegro con brio
- Adagio ma non troppo
- Scherzo: Allegro
- Adagio – Allero quasi Allegro – Adagio – Allegretto

Eduard Toldrà (1885 – 1962)

Vistes al mar

- Allegro con brio
- Lento
- Molto vivace

2a part

Schumann (1810 – 1856):

Quintet per a piano i corda op. 44 en mi bemoll major

- Allegro brillante
- In modo d'un marcia. Un poco largamente
- Scherzo: Molto vivace
- Finale: Allegro ma non troppo

Nous móns oberts als sentits

Els tres móns de l'Obra Social són espais pensats per viure en família la natura, la cultura i l'alimentació a la Catalunya Central, el Pirineu i el Delta del Ebre

MónNatura Delta de l'Ebre

- Visita al centre d'interpretació de les aus
- Recreació d'unes salines tradicionals
- Observacions des del mirador

Món Sant Benet

- Visites guiades al Monestir i als Horts de Sant Benet
- Tallers i visites a la Fundació Alcía
- Descans a l'hotel Món i gastronomia als restaurants l'Angle, el Món i la Fonda

MónNatura Pirineus

- Visita al centre Fauna dels Pirineus
- Visita a l'observatori astronòmic
- Rutes i trekkings

MónNatura
Delta de l'Ebre

Llacuna de la Tancada, ctra. del Poblenou del Delta a les Salines
43870 Amposta (Tarragona) | 977 053 801
monnaturadelta.com

Món
Sant Benet

Camí de Sant Benet, 08272 Sant Fruitós del Bages | 93 875 94 00
monstbenet.com

MónNatura
Pirineus

Son, Alt Àneu 25589 - Lleida | 973 626 722
monnaturapirineus.com

tallers,
activitats a
l'aire lliure,
espais de
natura...

Organitza

Emisora oficial del festival

Cat **M**úsica

Col·laboren

EL PAÍS

CX Catalunya Caixa
Obra Social

JORQUERA PIANOS S.A.

TR3SC

PARRÒQUIA DE
SANT GENÍS

STEINWAY & SONS.

Patrocinen

Ajuntament de
Torroella de Montgrí

Diputació de Girona
221 MUNICIPIS

SECRETARIA
DE ESTADO
DE CULTURA

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Empreses Culturals